

Od redakcji

Prezentowany numer „Studiów Teologiczno-Historycznych Śląska Opolskiego” ukazuje się w 50. rocznicę publikacji pierwszego tomu pisma. W 1968 r. środowisko młodych teologów opolskich utworzyło czasopismo naukowe, które w zamierzeniach miało być platformą dla prezentacji i rozpowszechniania wyników prowadzonych przez nich badań teologicznych i historycznych. W zamiarach twórców miał to być rocznik, ale z powodu niedoborów materiałów drukarskich oraz ingerencji cenzury ze strony ówczesnej władzy komunistycznej, czasopismo nie mogło ukazywać się regularnie, w związku z czym zmieniono jego pierwotną nazwę. Te same powody sprawiają, że 50 lat od ukazania się pierwszego numeru dostępny jest 38 rocznik. W tym czasie dokonało się wiele zmian. Dotyczą one m.in. zasięgu czasopisma, który nie ma jedynie charakteru lokalnego, ale ukazując się w konkretnym środowisku, jest otwarty na autorów z kraju i zagranicy, a także treści, które mają charakter uniwersalny – lokalny i globalny. Ponadto zmieniła się forma czasopisma (oprócz wersji drukowanej jest także wersja elektroniczna dostępna na www.rtso.uni.opole.pl) oraz częstotliwość ukazywania się (od 2016 ukazuje się jako półrocznik), a także szata graficzna. Niezmienny pozostaje profil czasopisma, który poświęcony jest tekstom z zakresu teologii i historii (głównie historii Kościoła i Śląska), a także dyscyplin im pokrewnych, jak religiolgia, kulturoznawstwo, nauki o rodzinie, socjologia religii, psychologia religii, prawo kanoniczne.

Pierwszy numer „jubileuszowego rocznika” w dziale *Artykuły* zawiera teksty z teologii, historii oraz dyscyplin pokrewnych. Numer otwiera tekst z zakresu patrystyki, który krytycznie przedstawia dotychczasowe ujęcie tezy o tzw. kościołach domowych. Wśród tekstów z teologii fundamentalnej znajduje się artykuł analizujący obrazy Maryi w dokumentach Rady Biskupów Ameryki Łacińskiej po Soborze Watykańskim II oraz artykuł ukazujący wpływ hellenizmu na kształtowanie się chrystologii. Tekst z pogranicza biblistyki i teologii dogmatycznej dotyczy biblijnej nauki o szatanie i współczesnych kryteriów jej oceny. Jeden z tekstów przedstawia apologetyczne ujęcie dialogu między wiarą i racjonalnością w rozumieniu Ojców Wschodnich. Prezentowany numer zawiera tekst z teologii moralnej dotyczący wzywań związanych z digitalizacją i robotyzacją oraz uzasadniający konieczność

etyki w obliczu współczesnych przemian świata pracy. Z pogranicza etyki ekologicznej i teologii duchowości jest artykuł ukazujący duchowość ekologiczną na podstawie encykliki papieża Franciszka *Laudato si'*.

Wśród artykułów z zakresu historii, dwa z nich dotyczą hagiografii. Pierwszy z nich przybliży postać św. Demetriusza jako pogromcy zła w tradycji bizantyjskiej i słowiańskiej do XV w., a drugi dotyczy kwestii zamordowania księcia Waclawa na tle przemian społecznych w Czechach w pierwszym trymestrze X w. Kolejne dwa artykuły historyczne dotyczą zakonu dominikańskiego. Pierwszy z nich przedstawia dzieje dominikanek klasztoru św. Anny w Pradze od średniowiecza do XVIII w., a drugi prezentuje dominikanów i dominikanki kongregacji śląskiej z 1774 r.

Kolejne dwa artykuły pochodzą z obszaru nauk pokrewnych teologii. Pierwszy z nich ma charakter interdyscyplinarny i zarysowo prezentuje współcześnie rozwijający się nurt transhumizmu, jego różne aspekty i cechy oraz dokonuje jego krytycznej oceny z perspektywy filozofii i teologii chrześcijańskiej. Przedmiotem ostatniego tekstu z obszaru nauk o rodzinie jest analiza podstawowych pojęć dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.

Dział *Recenzje – Materiały – Sprawozdania* zawiera kilka tekstów. Pierwsze dwa z nich to recenzje naukowe książek o charakterze popularnonaukowym. Kolejny tekst to prezentacja osoby zmarłego w marcu 2018 r. ks. prof. dr. hab. Józefa Herbuta, który przez ostatnie pięćdziesiąt lat publikował na łamach „Studiów Teologiczno-Historycznych Śląska Opolskiego”. Niniejsze wydanie jest dobrą okazją do zaprezentowania niepublikowanego dotąd artykułu ks. prof. Herbuta na temat odmiennych języków w dialogu ekumenicznym katolicko-ewangelickim. Ostatni tekst w omawianym dziale to refleksje na temat sztuki umierania związane z osobą zmarłego w marcu 2017 r. ks. prof. Alojzego Marcola, również autora tekstów publikowanych na tych łamach.

50 lat temu założycielom czasopisma towarzyszyła idea, aby w nim „(...) zamieszczać studia i rozprawy z zakresu dyscyplin teologicznych najszerszej rozumianych oraz artykuły związane z tematyką śląską. Redakcja zdaje sobie sprawę, że przedsięwzięcie – wydawanie własnego czasopisma teologicznego na poziomie naukowym przez bądź co bądź nieduży i młody ośrodek – nie jest pozbawione ryzyka, że nie wszystkie z przedstawianych w niniejszym tomie prac są na zadowalającym poziomie, ale stanęła na stanowisku, że do wartościowego dorobku można dojść i poprzez niezbyt udane próby” (*Od redakcji*, „Rocznik Teologiczny Śląska Opolskiego [1968], t. I, s. 9.). Prezentowany kolejny numer czasopisma potwierdza słuszność i sensowność ryzyka podjętego przed półwieczem.